

KUUSANKOSKEN LUKION TOIMINNALLINEN TASA-ARVOSUUNNITELMA

SISÄLLYS

1. Johdanto	2
2. Lukion tehtävät tasa-arvolain mukaan	3
3. Tasa-arvon toteutumisen seuranta ja arviointi	4
4. Lukion tasa-arvotilanteen arviointi	5
4.1. Tasa-arvon toteutuminen opiskelijavalinnoissa	5
4.2. Tasa-arvon toteutuminen opetusjärjestelyissä	5
4.3. Tasa-arvon toteutuminen opintosuorituksia arvioitaessa	6
5. Tasa-arvotilanteen kartoittaminen	7
6. Toimenpiteet seksuaalisen häirinnän ja sukupuolien perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseksi ja poistamiseksi	7
7. Tasa-arvon toteutuminen opintosuorituksia arvioitaessa	8
8. Tasa-arvosuunnitelmasta tiedottaminen	8
9. Arvio toteutuneista toimenpiteistä	8

1. Johdanto

Lakia miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta (609/86, muutettu lailla 232/2005) muutettiin 1.6.2005 lukien. Lakiuudistuksen tavoitteena oli muuttaa ja täydentää tasa-arvolakia siten, että se on yhdenmukainen Euroopan yhteisön lainsäädännön asettamien vaatimusten ja tuomioistuimen ratkaisujen kanssa sekä korjata lain soveltamiskäytännössä esiintyneitä ongelmia ja puutteita. Eri-tyyppisenä tavoitteena oli selkeyttää viranomaisiin ja työnantajiin kohdistuvia tasa-arvon edistämiseen liittyviä velvoitteita ja täsmentää säännöksiä, joilla kielletään sukupuoleen perustuva syrjintä työelämässä sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä.

Laissa määrättyä uutena velvoitteena on tasa-arvon edistämistä koskevan suunnitelman laatiminen oppilaitoksissa. Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta painotti mietinnössään (TyVM 3/2005) oppilaitosten merkitystä tasa-arvon edistämiseksi. Oppilaitokset ovat keskeisessä asemassa esimerkiksi pyrittäessä työmarkkinoiden sukupuolen mukaisen jakautuneisuuden vähentämiseen.

Oppilaitoksen tulee vuosittain tai vähintään kerran kolmessa vuodessa laatia tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelma tulee laatia yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa.

Viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Tasa-arvolla tässä suunnitelmassa tarkoitetaan tasa-arvolain mukaista naisten ja miesten välistä tasa-arvoa.

Eri sukupuolten tasa-arvoinen ja eri opiskelijaryhmien yhdenvertainen kohtelu opiskelijavalinnan, opiskelun ja opintosuoritusten arvioinnin yhteydessä on omalta osaltaan lisäämässä oppilaitoksen vetovoimaa opiskelijarekrytoinnissa sekä edistämässä opintojen suorittamista.

Kouvolan lukioissa arvostetaan sekä henkilöstöä että opiskelijoita keskeisenä voimavarana tuke-
malla ja edistämällä tasa-arvotyötä osana yksilön kunnioitusta, oikeudenmukaista ja vastuullista toimintaa sekä yhteistyötä. Tasa-arvon edistäminen on myös osa inhimilliseen pääomaan panostamista. Tasa-arvon edistäminen on jokaisen lukioissa toimivan velvollisuus. Tasa-arvoinen kohtelu konkretisoituu työntekijöiden ja opiskelijoiden välisissä vuorovaikutustilanteissa sekä työntekijöiden ja opiskelijoiden työolojen kehittämisessä.

Lukion tasa-arvosuunnitelman tarkoituksena on sitouttaa henkilöstö ja opiskelijat yhteiseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden edistämiseen. Suunnitelmalla viestitetään sekä sisäisille että ulkoisille sidosryhmille lukion arvoista, jotka antavat suuntaa tasa-arvotyölle oppilaitoksessa. Tasa-arvosuunnitelman tarkoituksena on myös antaa keinoja ja välineitä edistää tasa-arvon toteutumista.

ta lukiossa. Tasa-arvoisessa työ- ja opiskeluympäristössä kaikilla on mahdollisuus työskennellä ja opiskella ilman syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Sivistystoimen tuotantojohtokunta hyväksyy koulukohtaisen tasa-arvosuunnitelman ja seuraa vuosittain sen toteutumista.

Koulukohtaisen tasa-arvosuunnitelman ja toimintaohjeen laadinnan työryhmään on kutsuttava työryhmä, jossa on sekä henkilöstön että opiskelijoiden edustajat. Työryhmässä on hyvä olla edustettuina sekä miehiä että naisia ja eri ikäisiä, eri opiskeluvaiheessa olevia opiskelijoita.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE:

Kuusankosken lukion tasa-arvosuunnitelman ja toimintaohjeen laadinnan työryhmään kuuluvat opettajat Heli Pessa, Jochen Roms ja Lasse Valjakka, opiskelijat Suvi-Tuuli Akkanen, Johanna Laine, Eero Rautasuo ja rehtori Riitta Mutru.

2. Lukion tehtävät tasa-arvolain mukaan

Lukion tulee lain mukaan omilla toimillaan yhdessä työnantajana toimivan Kouvolan kaupungin kanssa edistää opiskelijoiden ja työntekijöiden tasa-arvoa.

Lukio tukee kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia tehdä työtään ja tulla palkituksi siitä. Se kannustaa myös erilaisten ihmisten uravalintaa, rekrytoimista ja opiskelijavalintaa, jotta työ- ja opiskeluyhteisöt muodostuisivat mahdollisimman monipuolisiksi, innovatiivisiksi ja suvaitsevaisiksi.

Tasa-arvolain 8b §:n mukaan oppilaitoksen on pidettävä kiellettyinä syrjintänä jos henkilö asetetaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa tai oppilaitoksen muussa toiminnassa sukupuolen perusteella muita epäedullisempaan asemaan taikka muutoin kohdellaan lain 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella, seksuaalinen häirintä ja sukupuoleen perustuva häirintä on Kouvolan lukioissa kielletty.

1. Välitön syrjintä

- a. naisten ja miesten asettaminen eri asemaan sukupuolen perusteella
- b. eri asemaan asettaminen raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä

2. Välillinen syrjintä

- a. eri asemaan asettaminen sukupuolen perusteella, jos henkilöt joutuvat epäedulliseen asemaan sen perusteella

b. eri asemaan asettaminen vanhemmuuden tai perheenhuoltovelvollisuuden perusteella

3. Seksuaalinen häirintä

a. tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

4. Sukupuoleen perustuva häirintä

a. tarkoitetaan henkilön sukupuoleen liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista ja jolla tarkoituksellisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE:

Mikäli edellä mainittua opiskelijaan kohdistuvaa syrjintää on havaittavissa, tulee se saattaa välittömästi rehtorin tietoon. Asiaan tulee puuttua välittömästi korjaavilla toimenpiteillä sekä viedä asia tiedoksi opiskelijahuoltoryhmälle toimenpiteitä varten.

3. Tasa-arvon toteutumisen seuranta ja arviointi

Tasa-arvon toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain toimintakertomuksen laatimisen yhteydessä, jolloin tasa-arvoa kuvaavat kyselytulokset raportoidaan. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa mahdolliset epäkohdat, jotka vaativat toimenpiteitä sekä arvioida tehtyjen toimenpiteiden tuloksellisuutta.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE:

Kuusankosken lukion tasa-arvosuunnitelmaa kehitetään ja sen käytännön toteutumista valvotaan rehtorin johdolla toimivassa ryhmässä. Ryhmä seuraa tulevaisuudessa tähän tasa-arvosuunnitelmaan kirjattujen ja yhteisesti hyväksytyjen tavoitteiden saavuttamista ja toimenpiteiden toteutumista.

Lukion tasa-arvosuunnitelma laaditaan kerran kolmessa vuodessa.

4. Lukion tasa-arvotilanteen arviointi

Tasa-arvolaki edellyttää, että tasa-arvosuunnitelma sisältää kartoituksen oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta ja siihen liittyvistä ongelmista. Kartoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuorituksia arvioidessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. On selvítettävä, miten opiskelijat kokevat tasa-arvon toteutuneen omassa oppilaitoksessaan.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE:

Lukion opiskelijavalinnoissa noudatetaan lukiolain ja –asetuksen opiskelijaksi ottamisen perusteita. Kuusankosken lukiossa oli tasa-arvokartoituksen aikaan poikia 48,2 % ja tyttöjä 51,8 %.

Lukion tasa-arvotilannetta kartoitettiin tasa-arvokyselyllä 14.10.2011. Kyselyyn vastasi 83,1 % opiskelijoista. Kyselyllä kartoitettiin sukupuolten kiinnostusta oppiaineisiin, liikunnan opetuksen järjestelyjä, sukupuolen vaikutusta opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalista häirintää ja sukupuoleen perustuvaa häirintää.

Kyselyn perusteella voidaan päätellä seuraavaa:

Lukiossa on oppiaineita, jotka kiinnostavat enemmän vain toista sukupuolta 18,6 % vastanneen opiskelijan näkemyksen mukaan. Oppiaineiksi oli lueteltu lähes kaikkia lukion opetussuunnitelmaan kuuluvat aineet.

Pakollisten liikunnan kurssien opetuksen jakoa sukupuolen mukaisiin ryhmiin piti hyvänä 93,7 %. Perusteluina mainittiin muun muassa tyttöjen ja poikien eri tasoisuus. Sukupuolijaon toteuttamista myös syventävien ja soveltavien kurssien osalta piti hyvänä 58,8 % vastanneista, jotka kirjasivat perusteiksi kiinnostuksen eri lajeihin. Jaottelun huonona pitäneet yli 40 % perustelivat näkemystään muun muassa ryhmien pienuudella.

Opintosuoritusten arvioinnissa 92,3 % vastanneista ei kokenut sukupuolen vaikuttavan arviointiin. Ne, jotka kokivat sukupuolen vaikuttavan arviointiin eivät olleet kuvailleet sen ilmenemistä, mutta joitakin oppiaineita mainittiin.

Seksuaalista häirintää oli kokenut 2,5 % vastanneista. Häirintää oli tapahtunut muun muassa käytävillä, luokissa ja välitunnilla. Häirintä ilmeni esimerkiksi vitseinä, viesteinä, nimittelyinä ja kosketteluna

Sukupuolen perusteella tapahtuvaa häirintää oli kokenut 0,8 % vastanneista. Häirintää oli tapahtunut luokassa, tunnilla tarkkailuna, kosketteluna.

4.1. Tasa-arvon toteutuminen opiskelijavalinnoissa

Opiskelijavalinnassa noudatetaan lukiolakia sekä Opetusministeriön asetusta opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa. Nämä viranomaispäätökset omalta osaltaan tukevat tasa-arvon toteutumista opiskelijavalinnassa. Opiskelijoiden valintatilanteessa ja opiskelun aikana on tärkeää tukea tasa-arvon toteutumista.

Jos nuorille tarkoitettuun lukiokoulutukseen hakeutuvia on enemmän kuin täytettäviä opiskelupaikkoja, opiskelijat otetaan lukioon perusopetuksen päättötodistuksen äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen, vieraitten kielten, uskonnon tai elämäntiedon, historian, yhteiskuntaopin, matematiikan, fysiikan, kemian, biologian, terveystiedon ja maantiedon arvosanojen aritmeettisen keskiarvon osoittamassa järjestyksessä. Korotetut arvosanat otetaan huomioon jos siitä on erillinen koulun antama todistus. Keskiarvo lasketaan sadasosan tarkkuudella. Mikäli useammalla hakijalla on sama keskiarvo, otetaan tällöin valinnassa huomioon hakijoiden esittämät hakutoiveet ja sen jälkeen hakijoiden kaikkien aineiden aritmeettinen keskiarvo.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE:

Kuusankosken lukiossa ei järjestetä pääsy- ja soveltuvuuskokeita, joten tasa-arvo opiskelijavalinnoissa toteutuu em. säädöksiä noudattamalla.

4.2. Tasa-arvon toteutuminen opetusjärjestelyissä

Tasa-arvolain mukaan oppilaitosten on huolehdittava siitä, että naisilla ja miehillä on yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE:

Koulun erilaisissa kehitys- ja valmisteluryhmiä koottaessa huolehditaan mahdollisimman kattavasta edustuksesta. Opetustilanteiden lisäksi myös oppimateriaalissa tulee ottaa huomioon tasa-arvonäkökohdat.

4.3. Tasa-arvon toteutuminen opintosuorituksia arvioitaessa

Opiskelijoiden arviointia Kouvolan lukioissa säätelevät lukiolaki ja asetus. Arviointi suoritetaan aina niin, että se noudattaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatetta. Opiskelija, joka on tyytymätön arviointiin, voi hakea oikaisua siitä asianmukaisesti.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Opintosuorituksien arvioinnit määrittää valtakunnallisesti hyväksytyt arviointiperiaatteet. Opintosuoritusten arvioinnin oikeudenmukaisuuteen ja tasapuolisuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

5. Tasa-arvotilanteen kartoittaminen

Kouvolan lukioissa tehdään vuosittain kysely tasa-arvotilanteesta.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Kuusankosken lukion tasa-arvotilannetta kartoitetaan lukuvuosittain toteutettavalla kyselyllä.

6. Toimenpiteet seksuaalisen häirinnän ja sukupuolien perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseksi ja poistamiseksi

Seksuaalisuuteen ja sukupuoleen perustuva häirintä ja ahdistelu ovat kiellettyjä Kouvolan lukioissa ja niihin suhtaudutaan vakavasti. Mikäli em. häirintää ilmenee, on opettajien ja esimiesten virkavelvollisuuden perusteella välittömästi puututtava asiaan ja tehtävä riittävät toimenpiteet asian korjaamiseksi. Esille tulleet häirintätapaukset kirjataan ja saatetaan esimiehen tietoon.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Opiskelijoiden väliset tapaukset käsitellään opiskelijahuoltoryhmässä. Opiskelijan ja opettajan tai muun henkilöstön edustajan väliset tapaukset käsitellään opiskelijahuoltoryhmässä opiskelijan osalta. Opettajan ja muun henkilöstön edustajan osalta asiaa käsitellään niistä erikseen annettujen toimintaohjeiden mukaan.

Opiskelijan pitää tietää, kenen puoleen voi kääntyä mahdollisissa häirintätapauksissa. Luottamuksellisuuden säilyminen on erittäin tärkeää. Terveystieteiden kanssa voi aina keskustella luottamuksellisissa asioissa. Opiskelijakunnasta nimetään edustajia (opiskelijoita), joiden puoleen häirintää kokenut opiskelija voi kääntyä. Edustajat voivat olla tarvittaessa yhteydessä tasa-arvotyöryhmän jäseniin tai rehtoriin.

Opettajille annetaan tietoa siitä, millaisen käytöksen tai puheen opiskelijat voivat kokea ahdistavana ja häiritsevänä.

7. Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi

Tästä tasa-arvosuunnitelmasta tiedotetaan koko henkilökunnalle ja opiskelijoille heti tämän suunnitelman hyväksymisen jälkeen. Suunnitelmasta tiedotetaan myös sidosryhmille, erityisesti työsuoippimispaikat huomioiden. Tasa-arvon toteutumista seurataan vuosittain. Lisäksi voidaan pitää vuosittain keskustelutilaisuuksia tasa-arvotilanteen kartoittamiseksi.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Tämä tasa-arvosuunnitelma tarkistetaan vähintään kerran kolmessa vuodessa. Päivityksessä hyödynnetään palautekyselyissä saatua tietoa.

8. Tasa-arvosuunnitelmasta tiedottaminen

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Ryhmänohjaajat esittelevät tasa-arvosuunnitelman aloittaville opiskelijoille. Päivitetty suunnitelma esitellään kaikille opiskelijoille. Tasa-arvosuunnitelma on nähtävillä koulun kotisivuilla.

9. Arvio toteutuneista toimenpiteistä

Tasa-arvolaki edellyttää, että oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen tähtäävä tasa-arvosuunnitelma sisältä arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteutumisesta ja niiden tuloksista.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Tätä tasa-arvosuunnitelmaa arvioidaan seuraavan kerran lukuvuonna 2013-2014.